

men jeg skal ikke negte, at det er min Overbeviisning, at Communen her har forlangt for Meget, ligesom jeg dog ogsaa paa den anden Side troer, at Ministeriet har tilbudt den for Lidet. Jeg troer, at det vil være det Rigtigste at komme ind paa en Middelvei i saa Henseende, og jeg skal tillade mig at forklare, af hvilke Grunde jeg mener dette. Man seer nemlig af Motiverne til Lovudkastet, Pag. 7, at Ministeriet anseer det foreslaaede Tilskud for passende tildeels paa Grund af en Sammenligning med, hvad der tidligere er skeet i Helsingør. Da den lærde Skole i Helsingør blev nedlagt, blev der af det danske Cancellie tilstaaet et aarligt Tilskud af 1500 Rbd., saalænge Elevernes Antal ikke var over 50, men naar det oversteg 50, skulde det nærmere overveies, hvorvidt der skulde skee nogen Reduktelse i Tilskuddet. Ministeriet er gaaet ud fra, at da Slagelse er en mindre Commune end Helsingør, bør den ogsaa have et mindre Tilskud. Dette anseer jeg for at være urigtigt, jeg troer snarere, at man maatte gaae den modsatte Vej. Derfor der nemlig var Tale om at give et Tilskud til en Realskole i Odense, saa troer jeg, at man snart kunde blive enig om, at saadant ikke burde gives; thi en Commune paa over 11,000 Indvaanere vil nok kunne vedligeholde et godt privat Institut. Ved Helsingør har man allerede fundet det nødvendigt at give et Tilskud af 1500 Rbd., og dog maa man tage i særlig Betragtning, at der i Helsingør findes et forholdsviis stort Antal Embedsmand, et forholdsviis stort Antal velstaaende næringsdrivende Borgere, ja selv formuende Mænd, saaledes at en saadan Commune langt lettere er istand til at underholde en videre gaaende Realunderviisning end en mindre. Derfor man har troet at burde give Helsingør Commune et Tilskud af 1500 Rbd., saa troer jeg rigtignok, at man maa være lidt betænkt paa at forøge Tilskuddet noget for en mindre Commune; thi Slagelse har jo omtrent kun halvt saamange Indvaanere som Helsingør. Der er desuden en anden Omstændighed, som jeg mener, at det er væsentligt at tage i Betragtning med Hensyn til Tilskuddets Størrelse. Tilskuddet tilsigter jo nemlig at forbedre den Underviisning, der iøvrigt findes i

Byen, altsaa, hvad enten det skeer ved Udvidelsen af Borgereskolen eller ved Oprettelsen af et nyt Institut, saa tilsigtes dog derved at forbedre Realunderviisningen. Men jeg maa tillade mig at være af den Formening, at en god Realunderviisning er et særdeles godt Mittel endogsaa til at fremme den lærde Underviisning; thi Erfaringen har allerede i mange Aar godtgjort, jeg kender særdeles mange Exempler derpaa, at Elever i en Alder af 14, 15 og 16 Aar kunne gaae over fra en Realskole til Studeringer og tilbagelægge den studerende Bane paa en meget smuk Maade. Det forekommer mig altsaa, at jo mere man søger at forbedre Realunderviisningen omkring i Communerne, desto stærkere og lettere vil Tilgangen blive til Studeringerne af Personer, som ere vel begavede, medens de gamle lærde Skoler kun bevirkede, at alle mulige Personer, der kom ind i Skolen, uden Hensyn til deres aandelige Dygtighed gik over til Studeringer (Hør!). Der er desuden et andet Punkt, som maa komme i Betragtning; det er nemlig ikke nok, at Realskolen er til Gavn umiddelbart for Communen, og derved letter selve denne Communes Børns Overgang til Studeringer; men det vil i Almindelighed være en særdeles god Overgang fra de lavere Skoler til de høiere. Realunderviisningen i en saadan Commune som Slagelse vil useilbarlig have til Følge, at naar der i Borgereskolen findes fremragende Talenter, vil de gaae over i Realskolen, og, naar de igjen udmærke sig der, tilsidst gaae over til den studerende Bane. Der er altsaa et saa godt Bindemiddel mellem den høiere og lavere Underviisning, at vi meget skulle tage os tagt for at indskrænke Tilskuddet saameget, at derved ikke kan have en god Underviisning.

Hvad nu endelig den lærde Skole paa Bornholm angaaer, da maa jeg tilstaae, at jeg er af en noget afvigende Mening fra den, der hidtil er udtalt. Jeg troer, at Befolkningen der er altfor ringe i Forhold til Befolkningerne ved en udvidet lærd Skole (Ja!); men erkjende vi dette, og vi altsaa ikke der kunne have en lærd Skole af samme Natur som andre Steder, saa bliver altsaa en Forandring nødvendig. Jeg vil nu for